

Korottuvia sotilaita III

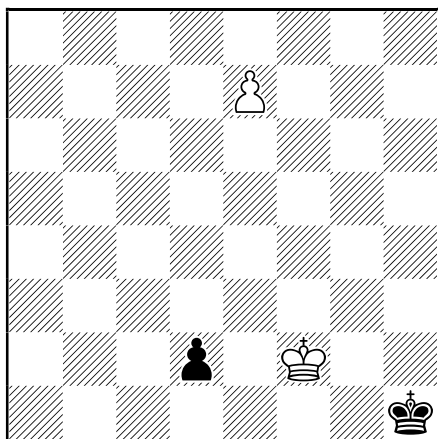
(Tutsari 3/2001)

Sotilaiden molemminpuolinen korottuminen - sekä valkean että mustan sotilaan korottuminen - on omiaan esitettäväksi siirtoluvultaan pitkissä tehtävissä. Ajatus ei tuota esimerkiksi kovin mielenkiintoisia kahden siirron mattitehtäviä. Ei olekaan ihme, että useimmat esitykset löytyvät monisiirtoisista mattitehtävistä ja lopputehtävistä.

Montako nappulaa tarvitaan kahden korotuksen tekemiseen ylipäänsä, on epäilemättä kaikille selvää. Yhtä ilmeistä ei ole, montako nappulaa tarvitaan kahteen eri osapuolten tekemään pienkorotukseen, lisävaatimuksena tehtäväshakille tyypillisesti pelin yksimäärisyys, vain yksi jatko vie toivottuun tulokseen. Yllättävää, että toteutus onnistuu teoreettisestikin vähäisimmällä materiaalilla.

Allan Werle

Tidskrift för Schack 1945

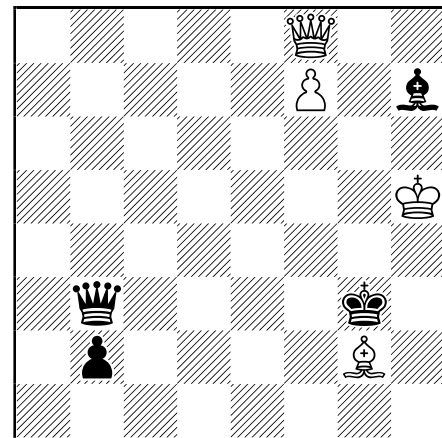
4#

2+2

Valkea aloittaa tornikorotuksella 1. e8T! uhaten 2.Th8#. Mustalla ei ole muuta puolustusta kuin 1.-d1R+ 2.Kg3 Re3, mutta 3.Txe3 Kg1 4.Te1 tekee selvää jälkeä. Liian innokas korotus 1.e8D? olisi johtanut ylläolevassa jatkossa siirtoon 3.Dxe3, joka olisi patti.

Lopputehtävissä on esitetty jos jonkinlaisia molemminpuolisia korotuksia. Hauska loppuasema syntyy seuraavassa kuningatarten kamppailussa:

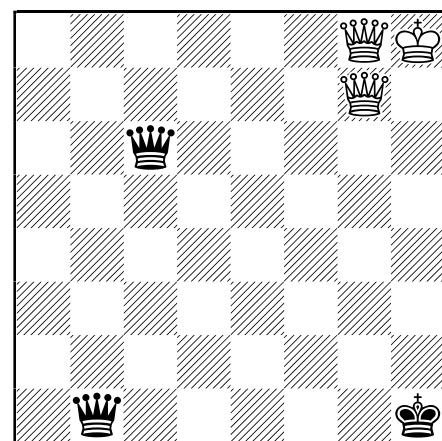
Noam Elkies
American Chess Journal 1993

Voitto

4+4

Ratkaisun alku sujuu luontevasti 1.Dg7+ Kh2 2.f8D Db5+ 3.Kh6 Db6+ ja nyt valkea uhraa lähettinsä saadakseen mustan kuningattaren epäedulliselle ruudulle, ei siis 4.Kxh7? b1D+ 5.Kh8 Db8! tasapelein, vaan: 4. Lc6! Dxc6+ 5.Kxh7 b1D+ Ollaan päädytty materiaaliin, joka yleensä on edullinen ensimmäiseksi shakkaamaan pääsevälle osapuolelle. Mutta tässäpä on toisin, valkea kuningas pääsee turvaan: 6.Kh8! Nyt musta on vaikeuksissa, sillä esim. 6.-Dg2 7.Dc7+! Kg1 8.Dfc5+ Kh1 9.Dh5+ voittaa. Mutta entäpä jos mustakin siirtää kuninkaansa ruudulle, jossa kaikki kriittiset ruudut ovat omien kuningattarien suojaamat eli ... 6.-Kh1?

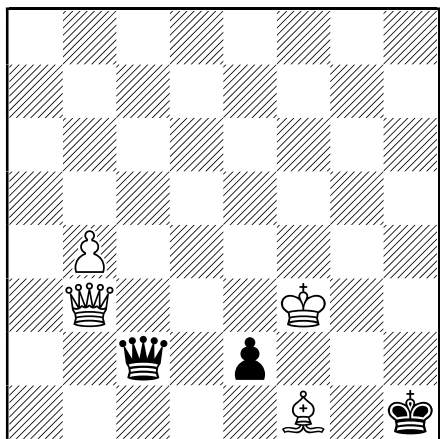
Valkealla ei ole shakkeja, mutta varastossa hieno hiljainen siirto 7.Dfg8! Siirto ei uhkaa yhtään mitään, mutta maltti on nyt valttia. Musta on kohtalokkaassa siirtopakossa, kuningattaret ovat sidotut ruutuihin g1, g2, h6 ja h7. Mitä tahansa musta yrittääkin, niin vähintään yksi avainruutu jää suojatta ja valkea tekee nopean matin.

Israelilainen Noam Elkies on syntynyt vuonna 1966, ratkaisemisen suurmestari ja Harvardin kuuluisan

yliopiston kaikkien aikojen nuorin professori, matematiikan professori vuodesta 1993 alkaen. Eikä lahjakkuus tähän pääty, vapaa-aikoinaan hän on ehtinyt säveltää klassista musiikkia ja kehittyä pianistinakin lähelle huipputasoa.

Toisen israelilaisen lopputehtäväläatijan miniatyyri on melko yksinkertainen ja selkeä, musta korottaa ratsuksi ja valkea torniksi.

Yochanan Afek
The Problemist 1982

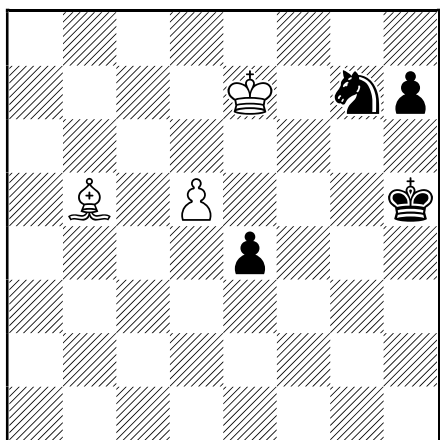
Voitto

4+3

1.Lg2+ Kh2 2.Dxc2 e1R+ 3.Kf2 Rxc2 4.b5 Ra3 5.b6 Rc4 6.b7 Rd6! 7.b8T! voittaan.

Entäpä kaksi ratsukorotusta? Sekin onnistuu yksinkertaisilta näyttävien keinoin, esimerkiksi seuraavalla tavalla:

Ernest Pogosjants
Shahmatnaja Moskva 1964

Voitto

3+4

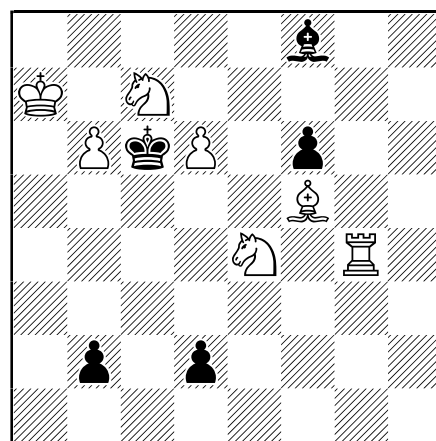
Valkea aloittaa ahdistamalla mustan ratsua ja mustan asema näyttääkin huonolta. Valkea vapaasotilas näyttää menevän vastustamattomasti läpi. Mutta

musta löytää vastapeliä, ensin pattivaaraan ja sitten pienkorotukseen perustuen.

1.Kf6 Kh6 2.d6 Re8+! 3.Lxe8 e3 ja nyt jos 4.Lb5, niin tietysti 4.-e2 5.Lxe2 patti. Siispä valkean on löydettävä jotain parempaa. 4.d7 e2 5.d8R! Jos musta erehtyy nyt korottamaan kuningattaren, niin häviö on kahden siirron päässä: 5.-e1D 6.Rf7+ Kh5 7.Re5+ ja musta joutuu matiksi tai menettää kuningattaren ratsuhaarukkaan. Sitkeämpi jatko on 5.-e1R! Nyt valkealta vaaditaan tarkkaa siirtoa, ainoa voittojatko on 6.Rc6! ja musta on voimaton ideaa 7.Re7 ja 8.Rg8# vastaan.

Mattitehtävissä eriväriset ratsukorotukset eivät ole aivan jokapäiväisiä. Jälleen yksinkertaiselta näyttävien keinoin onnistunut toteutus itävaltalaiselta monisiirtoisten mestarilta:

Alois Johandl
Schweizerische Schachzeitung 1990
kunniamaininta

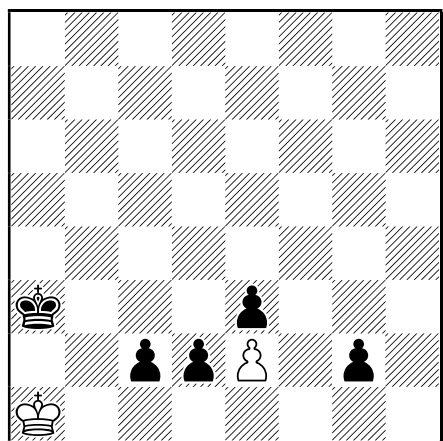
4#

7+5

Alkusiirto 1.Tg3! uhkaa 2.Tc3# ja pakottaa mustan tekemään ratsukorotuksen. Riippuen siitä, kumpi sotilas on korottunut, valkea pääsee korottamaan omankin sotilaansa ratsuksi: 1.-b1R 2.Tg7 (uhkaa 3.Ld7#) Lxg7 3.b7 ja 4.b8R#, tai 1.-d1R 2.Tg7 Lxg7 3.d7 ja 4.d8R#

Helpoimpia tehtävätyyppejä korotusten esittämisen kannalta on apumatti. Apumateissa musta alkaa ja auttaa valkeaa tekemään mustasta matin. Valkea ja musta ovat siis ylimpiä ystäviä ja pyrkivät yhteistyössä matittamaan mustan kuninkaan. Kaikkien korotusten esittäminen ei ole ylivoimaisen vaikeaa.

Harold Lommer
Feenschach 1966

a#7

2+5

Ratkaisussa musta tekee kolme pienkorotusta ja valkea kuningatarkorotuksen: 1.c1R Kb1 2.Rd3 exd3 3.d1L d4 4.g1T d5 5.Tg4 d6 6.La4 d7 7.Kb3 d8D 8.Tb4 Dd3#

RSM Jorma Paavilainen